

Decàleg:

Elements estratègics per a impulsar polítiques que afavoreixin la transició agroecològica davant del canvi climàtic a l'Alt Penedès

1 - Cap a una comprensió sistèmica de l'agroecologia

Cal, per una banda, promoure pràctiques agràries que tinguin efectes positius a llarg termini sobre el bon funcionament dels agroecosistemes i, de l'altra, garantir una producció i subministrament d'aliments que s'ajustin a una dieta equilibrada i amb una distribució de valor equitativa entre tots els agents de la cadena agroalimentària.

2 - Promoure les pràctiques agroecològiques

Per a seguir fomentant l'agroecologia en el sector de la viticultura cal una clara voluntat política, i el corresponent suport tècnic, per a què els persones viticultores apliquin bones pràctiques agroecològiques, especialment per millorar la qualitat del sòl, com per exemple: esmenes orgàniques, diversificació de la producció, limitar o eliminar inputs externs, aplicar mètodes de maneig de plagues alternatius, i desenvolupar un maneig agroforestal i ramader integrat.

3 - Garantir la viabilitat econòmica de l'agricultura

Per a garantir la sostenibilitat econòmica de les explotacions agroecològiques, en lloc d'atorgar subvencions, els responsables polítics haurien d'advocar per una normativa que: pagui pels serveis ecosistèmics que proporcionen les bones pràctiques agroecològiques, faci pagar a aquells les pràctiques dels quals tinguin un impacte ecològic negatiu sobre el medi ambient, el clima, i els sòls, garanteixi la viabilitat econòmica de l'agricultura advocant per l'estricta aplicació i revisió de les lleis ja vigents destinades a garantir preus justos promovent canals de distribució de productes locals, i agilitzi els procediments administratius.

4 - Planificar i gestionar el paisatge com a sistema

Davant la fragmentació física dels sistemes agraris deguda a l'ocupació del sòl per infraestructures, serveis tècnics o creixements urbans que no tenen en compte la funcionalitat ecològica i productiva del paisatge, cal una planificació sistèmica del territori. Això inclou restablir la connexió entre els espais agraris i els espais urbans i equilibrar les diferents demandes sobre els usos del sòl, com ara la conservació dels processos ecològics i la biodiversitat, l'autosuficiència alimentària, o la urbanització i les infraestructures. Aquesta gestió integrada del territori ha de buscar solucions consensuades entre diferents interessos. L'objectiu és restaurar paisatges més diversos, integrats i complexos, capaços d'allotjar major biodiversitat i, alhora, permetre una activitat econòmica més sostenible i resilient davant el canvi climàtic.

5 - Apostar per una innovació socioeconòmica solidària

Cal impulsar innovacions socioeconòmiques, finançades amb fons públics de suport, que augmentin la cooperació i la solidaritat entre la pagesia, i altres agents del sistema agroalimentari, com les associacions de defensa vegetal o els bancs de llavors locals, i en particular, ajudar els joves agricultors a prendre el relleu generacional i reorientar les seves empreses, com ara: fent instal·lacions públiques de compostatge agrícola per a la trituració de restes de podes i brossa a nivell de districte, instal·lant vivers de cellers comunals perquè la pagesia pugui elaborar el seu propi vi i generar valor afegit a la seva producció, mitjançant maquinària compartida o llogada a nivell comunal per reduir la càrrega econòmica dels joves agricultors. En aquest context, seria molt útil promoure la figura del mentor.

6 - Afavorir l'educació agroecològica

Un aspecte fonamental de la transició agroecològica és l'educació i la formació de la pagesia i personal tècnic en l'aplicació de pràctiques i models empresarials agroecològics. Per tant, l'agroecologia ha de ser un component central dels plans d'estudi a tots els nivells, des dels horts i menjadors escolars fins a la formació professional agrària i la universitat, per dotar a la futura pagesia dels coneixements tècnics i pràctics necessaris per participar activament en aquesta transició. Això inclou la transmissió de coneixements i pràctiques tradicionals (per exemple, en viticultura, la pràctica de l'empelt o el cultiu associat i el coneixement de varietats de vinya adaptades a la sequera). A més, calen oportunitats de formació finançades amb fons públics per a la pagesia actual, per donar-li suport en la transició a l'agroecologia.

7 - Sensibilitzar la societat

Un aspecte essencial per a la transició agroecològica és que la societat valori els aliments agroecològics. Això requereix conscienciar la població sobre els nexes entre la producció agroecològica d'aliments, la salut, el bon estat dels ecosistemes, i la mitigació i adaptació al canvi climàtic. Calen més i millors campanyes de sensibilització per transmetre coneixements sobre pràctiques i cicles de producció, i com els productes de temporada i proximitat ajuden a reduir la bretxa entre el món urbà i el rural en reconnectar pagesia, comunitats i veïns amb el territori, i enfortir valors com ara la relació entre la qualitat de vida i la gestió sostenible dels paisatges a través del sistema agroalimentari.

8 - Fomentar la ramaderia extensiva i el pasturatge

És important considerar la ramaderia extensiva i el pasturatge com elements clau de l'agroecologia, ja que proporcionen importants serveis ecosistèmics, especialment els que contribueixen a prevenir incendis forestals, tancar els cicles de nutrients i millorar la qualitat dels sòls, i restaurar paisatges en mosaic amb hàbitats més diferenciats que afavoreixin la biodiversitat. Per tant, cal que les administracions contractin persones pastores i ramaderes locals/comunitaris, simplifiquin els procediments burocràtics i garanteixin els drets de pas per al bestiar, ja que amb prou feines queden rutes segures i protegides per a la transhumància.

9 - Impulsar una gestió forestal integrada

La manca d'un marc juridicoadministratiu per a la gestió forestal integrada és crític per a la prevenció d'incendis, la conservació de la biodiversitat, i com a potencial font econòmica per als agricultors. Per tant, es necessita la creació d'una llei que mobilitzi recursos econòmics i coneixements tècnics per a la gestió forestal integrada: la prevenció d'incendis i la conservació de la biodiversitat a través de l'agroforesteria i de la ramaderia extensiva orientada a la creació d'un mosaic paisatgístic agroforestal.

10 - Aconseguir una gestió sostenible del cicle de l'aigua

La transició agroecològica, especialment la gestió del sòl i la diversificació de la producció, depèn de l'accés a l'aigua i la seva disponibilitat. L'aigua és un factor limitant per l'agricultura en aquest territori, i és d'esperar que aquest problema s'agreujarà amb el canvi climàtic. És, per tant, essencial, prendre consciència de la importància d'una gestió integrada i sostenible del cicle de l'aigua i treballar per un consens territorial sobre l'ús de l'aigua i la gestió dels aqüífers.

